

Τα Νέα 26/01/2001

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΡΕΥΝΑ: ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΧΟΥΝ ΘΕΣΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ ΠΑΡ' ΟΤΙ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΤΟ 50% ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΑΕΙ, ΕΝΩ ΟΛΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΚΑΝΟΥΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ

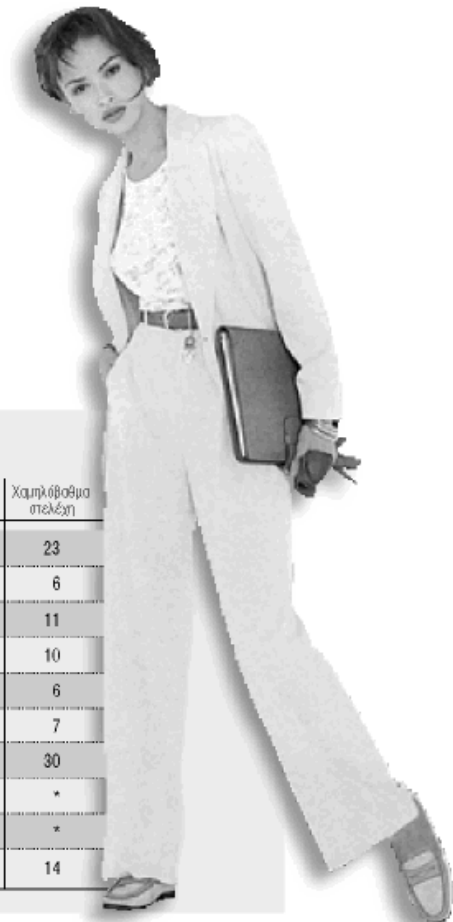
Γένους αρσενικού η πανεπιστημιακή καριέρα

Της ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ

«Το χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών στην Ελλάδα είναι τεράστιο. Και αν λάβουμε υπόψη το πόσο καθυστερημένα απέκτησαν οι γυναίκες δικαίωμα ψήφου σε σχέση με τους άνδρες, δεν θα πρέπει να μας κάνει εντύπωση το γεγονός ότι οι γυναίκες μπαίνουν στα Πανεπιστήμια, αλλά δεν προχωρούν στις πρωτοκλασάτες ερευνητικές θέσεις»...

Γυναίκες, στελέχη γερμανικών εταιρειών (Ποσοστό %)			
Εταιρεία	Υψηλόβαθμα στελέχη	Μεσαίος βαθμίδας	Χαμηλόβαθμα στελέχη
 Audi	0	0	23
 VOLKSWAGEN	0	3	6
 BAYER	1	4	11
 SIEMENS	1	4	10
 IBM	2	5	6
 Hoechst*	3	5	7
 Lufthansa	4	10	30
 PHILIPS	5	12	*
 HEWLETT PACKARD	5	12	*
 Unilever	7	10	14

* Δεν υπάρχουν στοιχεία **TA MEΛ**

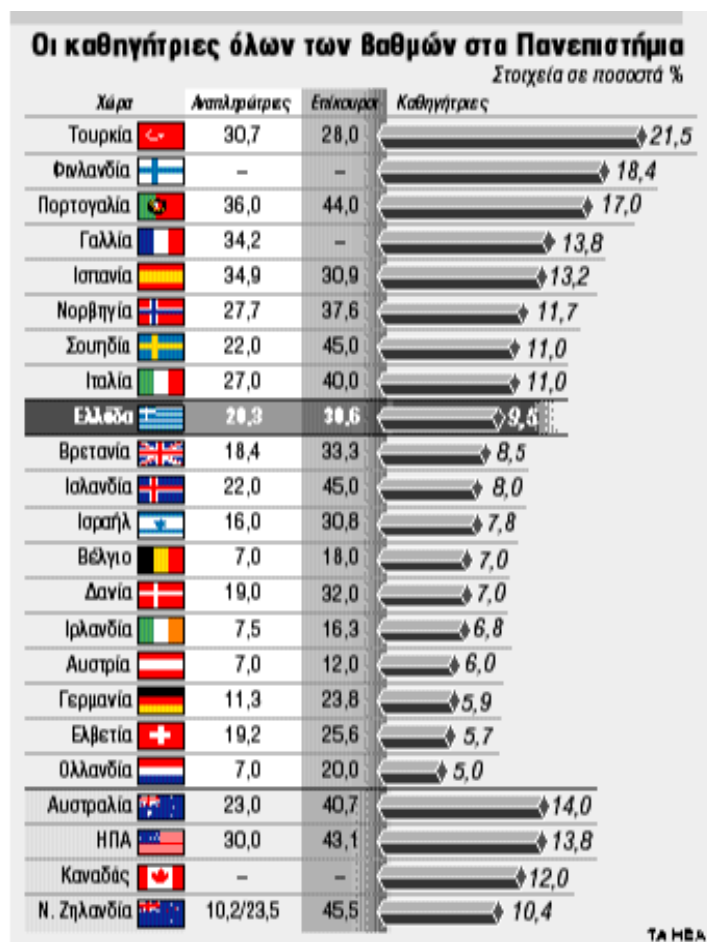

Οι μύθοι δεν έχουν ακόμα καταρριφθεί και η επιστημονική καριέρα φαίνεται πως εξακολουθεί να είναι γένους αρσενικού. Όπως λέει στα «ΝΕΑ» η κοινωνιολόγος-ερευνήτρια στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών κ. Αφροδίτη Τεπέρογλου, «πρέπει να γίνει πολλή δουλειά ακόμα για να αλλάξουν τα πράγματα και να καταργηθεί ο διαχωρισμός ανάμεσα σε γυναικεία και ανδρική σειρά επιστημών».

Η επιστημονική υποεκπροσώπηση των γυναικών στους τομείς της επιστημονικής έρευνας και ανάπτυξης είναι εμφανής και αποτελεί γεγονός στη χώρα μας, όπως και στα περισσότερα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρά την αυξημένη συμμετοχή των γυναικών στην Ανώτερη Εκπαίδευση (στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τουλάχιστον το 50% των πτυχιούχων Πανεπιστημίου είναι γυναίκες) και παρά το γεγονός ότι όλο και περισσότερες γυναίκες συνεχίζουν μετά το πτυχίο για διδακτορικές και μεταδιδακτορικές σπουδές, πολύ λίγες είναι αυτές που καταλαμβάνουν υψηλές θέσεις στην επιστήμη τους ή σε επιστημονικές επιτροπές και θέσεις-κλειδιά. Αυτό έδειξε έρευνα της «ETAN» (European Technology Assessment Network) που ξεκίνησε με πρωτοβουλία της Γενικής Διεύθυνσης Έρευνας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και πραγματοποιήθηκε από διακρατική ομάδα γυναικών που έχουν διακριθεί στον τομέα των επιστημών και της τεχνολογίας.

Αυτό που παρατηρείται συστηματικά, σύμφωνα με την έρευνα, είναι ότι οι γυναίκες εξαφανίζονται από την ακαδημαϊκή ζωή πριν προλάβουν να καταλάβουν θέσεις καριέρας. Όσο υψηλότερη είναι μια θέση στην ιεραρχία τόσο χαμηλότερο είναι το ποσοστό των γυναικών που εμφανίζεται. Επιπλέον, το ποσοστό γυναικών που είναι καθηγήτριες σε πανεπιστημιακές σχολές είναι ακόμα χαμηλότερο και κυμαίνεται από 5% έως 18% σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η χώρα μας βρίσκεται στην όγδοη θέση, δηλαδή περίπου στη μέση, με ποσοστό 9,5% σε καθηγήτριες, 20,3% σε αναπληρώτριες και 30,6% σε επικούρους. Οι περισσότερες γυναίκες καθηγήτριες στην Ευρώπη βρίσκονται στα Πανεπιστήμια της Φινλανδίας(18,4%), ενώ οι λιγότερες στα Πανεπιστήμια της Ολλανδίας (5%).

Την ίδια ώρα τα αντίστοιχα ποσοστά για τις αναπληρώτριες και τις επικούρους καθηγήτριες είναι σε πολλά κράτη-μέλη διπλάσια του ανώτερου 18% των καθηγητριών, φθάνοντας το 36% για την πρώτη κατηγορία και το 44% για τη δεύτερη. Τα ποσοστά αυτά μπορεί να φαίνονται υψηλά σε σχέση με τα προηγούμενα, αλλά στην πραγματικότητα δεν είναι, αφού, όπως λένε οι ερευνητές, «είναι χαμηλά σε σχέση με το σύνολο των διδασκόντων».

Εξάιρεση στον παραπάνω κανόνα αποτελεί η Τουρκία με τον αριθμό των γυναικών που είναι καθηγήτριες στα Πανεπιστήμια να ξεπερνά τα ευρωπαϊκά και τα αμερικανικά ποσοστά και να φθάνει το 21,5% με 30,7% αναπληρώτριες και 28% σε επικούρους.

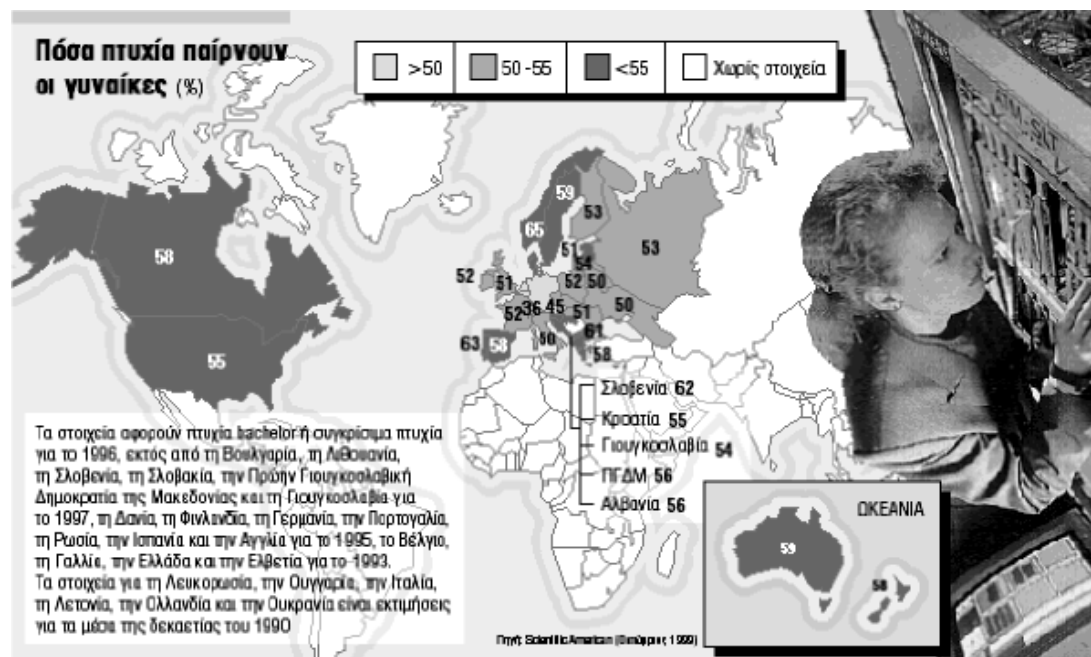
Μπορεί τα ποσοστά να ποικίλλουν από χώρα σε χώρα, αφού σε μερικές περιπτώσεις είναι πολύ δύσκολο να συγκρίνει κανείς τις θέσεις μεταξύ διαφορετικών πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, ωστόσο ο ετήσιος μέσος όρος αύξησης του αριθμού των καθηγητριών στα Πανεπιστήμια είναι μόλις 0,5-1%. Και σαν να μην έφθανε αυτό, ο αριθμός των γυναικών μειώνεται ακόμη περισσότερο στο μεταδιδακτορικό

επίπεδο, όταν δηλαδή αρχίζει να χτίζεται μια ακαδημαϊκή καριέρα. «Ίσως οι ίδιες οι γυναίκες μπαίνουν στην ψυχολογία ότι αυτός δεν είναι ο χώρος τους και φοβούνται να αναλάβουν τις ευθύνες. Η γυναίκα έχει περισσότερη λογική ως προς το θέμα οικογένεια και ίσως να μην παίρνει εύκολα αποφάσεις. Δεν είναι εύκολο για μια γυναίκα να τα πάρει όλα πάνω της και να ρισκινδυνεύσει. Κι αν ρωτήσεις μια γυναίκα που προχώρησε σε αυτούς τους τομείς θα σου πει ότι ρίσκαρε και τόλμησε», τονίζει η κ. Τεπέρογλου.

Παρόμοια είναι η εικόνα που παρουσιάζουν και οι Ακαδημίες Επιστημών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίες όχι μόνο ανδροκρατούνται, αλλά και με μεγάλη διαφορά. Το 1999 μόλις το 5,6% των μελών της Ακαδημίας της Ευρώπης ήταν γυναίκες, ενώ τα ποσοστά στις Ακαδημίες της Γερμανίας(4%), τη Βασιλική Ακαδημία του Λονδίνου (3,6%) και τη Γαλλική Ακαδημία Επιστημών (3,6%) είναι ακόμη χαμηλότερα. Στην Ελλάδα, το αντίστοιχο ποσοστό είναι 0,06%, αφού μόνο μία γυναίκα είναι μέλος της Ακαδημίας Αθηνών.

Στην αγορά εργασίας και στα επαγγέλματα που έχουν σχέση με την έρευνα και την τεχνολογία το τοπίο δεν διαφέρει. Τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δείχνουν ότι οι γυναίκες που βρίσκονται σε διευθυντικές θέσεις εταιρειών έρευνας μόλις φθάνουν το 6%, ενώ, σε αντίθεση, το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών που είναι συνεργάτες σε έρευνες είναι πολύ υψηλότερο (24%).

Και στις ΗΠΑ

Η χαμηλή εκπροσώπηση των γυναικών σε θέσεις-κλειδιά της επιστήμης, της έρευνας και των αντίστοιχων θέσεων εργασίας δεν είναι μόνο ευρωπαϊκό φαινόμενο. Στις ΗΠΑ, οι καθηγήτριες σε Πανεπιστήμια αντιστοιχούν σε ποσοστό 13,8%, ενώ οι αναπληρώτριες φθάνουν το 30% και οι επίκουροι 43,1%, όπως συμβαίνει και στην Ευρώπη. Όσον αφορά την αγορά εργασίας, το 1999 μόνο το 3-5% των διοικητικών στελεχών των 1.000 μεγαλύτερων εταιρειών (σύμφωνα με τη λίστα του αμερικανικού περιοδικού «Fortune») ήταν γυναίκες. Στον κατάλογο του ίδιου περιοδικού με τις 500 μεγαλύτερες εταιρείες, μόνο τρεις εταιρείες εμφανίζονταν να διευθύνονται από γυναίκες.

Προσπάθεια να προωθηθούν ίσες ευκαιρίες

Το θέμα της υποεκπροσώπησης του γυναικείου φύλου στην επιστημονική έρευνα απασχολεί σοβαρά την Ευρωπαϊκή Ένωση από το 1990 και μετά.

Με την έναρξη του Πέμπτου Προγράμματος - Πλαισίου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης(1998-2002), η Επιτροπή αποφάσισε να συμπεριλάβει τη διάσταση των ίσων ευκαιριών, προωθώντας την ερευνητική δραστηριότητα των γυναικών στην Ευρώπη.

Η προώθηση αφορά την έρευνα από τις γυναίκες, για τις γυναίκες και σχετικά με τις γυναίκες.

Από ελληνικής πλευράς, η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) συμμετέχει σ' αυτή την ευρωπαϊκή προσπάθεια, ενώ αυτή τη στιγμή το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών ξεκινά σε συνεργασία με τη ΓΓΕΤ μελέτη για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην επιστημονική έρευνα στην Ελλάδα.

LINKS:

- * <http://eur-op.eu.int/opnews/200/en/t16.htm>
- * <http://www.cordis.lu/improving/src/hpwomen.htm>
- * <http://web.mit.edu/fnl/women/women.html>
- * <http://helix.nature.com/debates/women/women1.html>
- * <http://www.aaup.org/wrepup.htm>
- * <http://www.physics.wm.edu/~sher/survey.html>